

РЕЦЕНЗИЯ

от професор д.п.н. Тодор Георгиев Галунов,

ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“,

на дисертация за получаване на образователната и научна степен „доктор“,
професионално направление: 3.3. Политически науки; научна специалност: 05.11.02.
Политология,

Нов Български Университет

Департамент „Политически науки“

Иван Иванов,

докторант на самостоятелна подготовка в докторска програма „Политически науки“

Тема:

„Политики и практики за трансформиране на организационната култура в
силова институция в България“

НАУЧЕН РЪКОВОДИТЕЛ:

ПРОФ. Д-Р ЕВГЕНИЙ ДАЙНОВ

Дисертацията е с обем общо 207 страници, включително съдържание, списък на използваната литература и приложение. Библиографията и цитираната литература обхваща 219 заглавия на книги, монографии и статии.

В структурно отношение трудът включва: увод, четири глави и заключение.

I. Значимост на изследвания проблем в научно-приложно отношение.

Предлаганият труд представлява изследване на значим обществен проблем - политиките и практиките за трансформиране на организационната култура в силова

институция. Тематиката е новаторска за България и е с огромен потенциал за практическо приложение. Тя предлага подходи и иновативни решения визиращи взаимодействието на гражданското общество със силовите структури на легитимната държавна власт. Темата е актуална и от гледна точка на справедливото, ефективно и прозрачно функциониране на органите на сигурността, техните основни цели и модели, призвани да гарантират демократичния ред. Изследването дава възможност да се правят изводи относно демократизирането на институциите, гражданския контрол върху тях, отстояването на индивидуалните права и свободи на гражданите и легитимните им интереси; развитието на реформите на полицейските институции в посока на „отваряне“ към общността и сътрудничеството с гражданите, като явление от глобален мащаб. Приложен е комплексен изследователски подход, в който се фокусират знания от различни научни области – политология, право, науки за сигурността.

II. Точно формулирани цели и задачи на дисертацията.

Целите и задачите на изследването са прецизно формулирани и обосновани от гледна точка на необходимостта за разширяване на сътрудничеството между гражданското общество и полицията. Докторантът формулира целите на изследването така:

- да направи преглед на практиките на въвеждане на реформистки политики в силовите институции в други държави,
- да анализира опита и възможните развития към въвеждане на общностна полиция в България, както и да даде конкретни практически насоки от управленски и политически характер,
- да създаде теоретична база за възможни практически решения за демократизиране, прозрачност и ефективност на полицейската институция, без това да пречи на изпълнение на централизирано дефинираните ѝ задачи за осигуряване сигурността на държавата.

За постигането на целите на изследването докторантът си поставя следните задачи:

- Да очертае основните подходи и модели на промяна в силовите (полицейски) институции в света към тяхната по-голяма демократизация и ефективност.

- Да анализира чуждия и български опит относно: практиките на комунално ориентирани модели в полицията; възможностите за реализиране на микростратегии за сигурност, съобразени с локалните особености, правата на човека, интеграцията на маргинализирани човешки групи, злоупотребите с власт; променящата се макрорамка на престъпността.
- Да очертае факторите от организационната култура, които възпрепятстват или улесняват процеса на трансформиране на полицейската институция в България към общностно ориентирана полиция.
- Да отговори на въпроса: възможно ли е моделът „Полиция в близост“ да се приложи в полицейските структури в България и кои са факторите, благоприятстващи подобна промяна?

Очертаните от автора задачи са нужни и обосновани с оглед на изоставането на България от формирането на ефикасна система на полицейските структури.

III. Доказателства, че дисертационният труд е разработен самостоятелно.

Авторът е разработил самостоятелно оригинален научен труд. Изследваният въпрос е сравнително нов за научния свят, а в България практически неразработен. В българската научна литература няма аналог на поставените проблеми и изказаните тези. Ползването на чужди източници е съчетано с анализ на българските практики, с които чуждите автори не се занимават. В изследването не се откриват никакви данни за плагиатство или некоректни заемки.

IV. Степен на познаване на състоянието на проблема и съответствие на използваната литература.

Авторът познава отлично проблемите, които изследва. Той прилага и интерпретира данни от качествени изследвания, визиращи българската полиция (интервюта, фокус групи), с които доказва хипотезите си, свързани с възможностите за въвеждане на институционална промяна.

В рамките на изложението е анализирана концепцията за „Полиция в близост до обществото (community policing)“ и е направен преглед на процеса на възникване, прилагане и анализ на постигнатите резултати. Изведена е тезата, че усещането за

справедливост и институционална легитимност е в пряка връзка със степента на доверие между полицията и обществото. Доброто позоваване на проблемите личи и от тезата на автора, плод на задълбочения прочит на заглавията – той очертава двата дисбаланса при интерпретацията на разглежданите проблеми.

Първият дисбаланс е видян в проблема, че теоретичните достижения при изследването на полицейските институции не получават широка разгласа, интересът към тях се ограничава до тесен кръг специалисти и е представен по начин, който трудно може да бъде разбран и приложен от полицейските структури.

Вторият дисбаланс е, че проблемите се разглеждат единствено в контекста на консервативната юридическа рамка. Тя регламентира полицейската дейност и изключва възможността тя да се повлиява и от етични, морални и социални интереси, и наблюдаваща на наказателната справедливост.

V. Коректност при цитирането на представителен брой автори.

При написването на труда авторът е обхванал трудовете на възможно най-голям брой авторитетни специалисти по темата и прецизно и коректно цитира 219 заглавия - изключително на английски език. Избраният подход спомага да се открие приноса на докторанта, неговото лично мнение и оригиналността на труда в сравнение с използваната литература на утвърдени изследователи.

VI . Наличие на обоснован и разработен теоретичен модел на изследването.

Докторантът използва следните основни методи на изследване:

1. Метод на историческия анализ – той дава историческата перспектива за трудностите при реализирането на полицейска реформа в интерес и с участието на гражданите.
2. Методът на сравнителния анализ – той помага да се очертаят местните специфики и да се диференцират различията. Анализът на чуждия опит, дава възможност да се очертаят общи тенденции при реформа на силова институция в различни държави, както и да се отличат спецификите на поведение на полицейската институция в България.

VII. Съответствие на избраната методология и методика на изследване с поставената цел и задачи на дисертационния труд.

Докторантът е свързал ясно инструментариума на изследването с целта и задачите, които си е поставил. Научните проблеми се подлагат на анализ, със съответния понятиен и научен апарат. Налице е съответствие между избраната методология и методика на изследване и поставената цел и задачи на дисертационния труд. Методиката на изследване е синхронизирана със съдържателната и смислова същност на проблематиката. Подходът е интердисциплинарен. В него се засягат въпроси както от политологията, така и от организационната психология и публичната администрация.

VIII. Наличие на собствен принос при събирането и анализирането на емпиричните данни.

Дисертационният труд е цялостно изследване на различните опити за трансформиране на полицейските институции в света, основните им цели и модели на функциониране. Изследването показва, че кандидатът умело борави с научната литература, притежава задълбочени теоретични знания, способности за самостоятелни научни изследвания и умее да събира и синтезира емпирични данни. Тезите му са новаторски за този род научни изследвания в България. Приложени и интерпретирани са резултати от качествени проучвания на организационната култура в полицията в рамките на полуструктурирани интервюта и 20 фокусни групи - всяка с по около 10-15 служители от различни нива, сектори и териториално разпределение на институцията МВР.

Описание на приносите

- В теоретичен аспект приноси на автора са:
- Поставянето в широк план на темата за „Полиция в близост“, чрез проучване и систематизиране на обширен спектър от актуални източници.

В методологически аспект приносите са:

- Изграждане на оригинален познавателен дискурс.
- Приложение на проблемен подход към изследваната тема.

В частно-научен аспект новите моменти, които могат да се определят като принос са в следната посока:

- Докторантът дава нова концептуална рамка за анализ на силова институция.
- Приложени са изследвания на организационната култура в полицейската институция в България и са изведени основните затруднения, които възпрепятстват постепенната трансформация на тази институция към нейното отваряне и реално демократизиране.
- Използван е нов сравнителен анализ по темата в различните и аспекти. Направен е исторически преглед на усилията за промяна и въвеждането на модела „Полиция в близост“, като са изведени основните предимства и трудности при неговото адаптиране.
- Направена е аналитична обосновка на аспектите от груповата и човешка среда в институциите, които са важни за управление на промяната.
- Дадена е препоръка за посоката в която трябва да се върви, за да може реално силовите институции в България да бъдат трансформирани и подобрени, като ефективност и демократичност.
- Направен е цялостният обзор и съпоставка между различните национални модели на въвеждане на т.нар. комунална полиция.

Приносите са направени на базата на личните изследвания на кандидата. Те са негови самостоятелни научни постижения и теоретични обобщения.

Практическо приложение.

Направените изводи и препоръки от докторанта могат да имат практически приложение както следва:

- Ориентир за управленските структури в полицията при планиране на определени реформи
- Запознаване на студенти и обучаващи се полицаи с подходите за институционална реформа и въвеждане на модели за промяна и организационно трансформиране в системата на полицията на полицията.
- Лицата ангажирани с правенето на политики в сферата на сигурността могат да планират определени решения, свързани с реформи в полицията, които да бъдат устойчиви и системни, а не палиативни и конюнктурно прилагани.

- Сравнителният анализ на чуждия опит, дава възможност за извличане на общи принципи и подходи за управление на промяна в полицейската институция в България.
- Предлага се модел, който да позволи трансформацията на полицията да стане едновременно спокойно и без да буди страхове от нарушаване функцията по опазване сигурността и спокойствието на гражданите.

Представеният автореферат съответства на основните положения и приносите на дисертационния труд.

- Докторантът представя три публикации, свързани с темата на дисертацията, две от които са в съавторство. В тях той акцентира на три групи проблеми, които са в контекста на тематиката:
  1. Професионалният стрес в органите на сигурността
  2. Лидерската функция в България
  3. Полиция в близост до обществото.Публикациите са на високо научно ниво. В тях докторантът излага и част от елементите на тезите, които са предмет на настоящия труд.
- Към момента нямам информация относно цитиране на публикациите на Иван Иванов от други автори.
- **Лични качества на автора.**

Познавам докторант Иван Иванов от години. В качеството си на политолог, който следи отблизо българския политически живот, съм наблюдавал кампаниите му за кандидат-депутат от 4 многомандатен Великотърновски изборителен район и дейността му като депутат и заместник-председател на Народното събрание. Смя да твърдя, че това бе един от най-отговорните български депутати. В рамките на мандата той проведе многобройни срещи със своите избиратели, откликвайки на проблемите им и обяснявайки основните аспекти на политиката която той провежда в рамките на националния парламент. През времето на мандата му в парламента сме се срещали неколкократно и винаги ме е впечатлявало чувството за отговорност пред избирателите.

- **Мнения, препоръки и бележки.**

Към предложеният текст може за де отправят следните препоръки:

1. Тезите да бъдат подкрепени от сериозни количествени проучвания, които да отразят мнението на лица от системата за досегашните дефицити на органите на сигурността и евентуалното отношение към предлаганите тези в доктората.
2. Авторът по-детайлно да изложи пътищата за по-ускорени промени в органите на сигурността, които предлага и реалните възможностите чуждия опит да бъде приложен ефикасно в България.

IX. Заключение.

Разработеният труд е с огромно теоретично и практическо значение и приносен характер към българската политическа наука. Докторантът е систематизирал и обработил сериозен обем от емпиричен материал. Тезите му предполагат бъдещо приложение в практиката на органите на сигурността.

Установената редовност при реализацията на процедурата, оригиналността на труда и коректното оформление на автореферата към него, верността на самооценката за приносите, наличието на необходимия брой публикации, ми дават правото на обосновано заключение, че са налице всички условия, на Иван Иванов да бъде дадена образователната и научна степен ”доктор”.

Предлагам на уважаемите членове на научното жури да гласуват положително и без колебание за направеното предложение.

19.09.2017 г.

(.....)

професор д.п.н. Тодор Галунов